

Zalecenia Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju dotyczące rozliczenia podatku od towarów i usług (VAT) w przypadku udzielania wsparcia finansowego w ramach projektów Europejskiego Funduszu Społecznego²

I. WSTĘP

1. *Zalecenia* zostały opracowane w ramach pakietu działań naprawczych wynikających z ustaleń audytów Komisji Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Obrachunkowego przeprowadzonych w ramach PO WER oraz RPO. Ustalenia dotyczą niekwalifikowalności podatku VAT w ramach wsparcia polegającego na dofinansowaniu rozpoczynania działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej oraz refundacji dla pracodawców kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.
2. *Zalecenia* mają zastosowanie wyłącznie do tych projektów konkursowych realizowanych w RPO oraz PO WER w ramach CT 8 i CT 9, w których IZ podjęła decyzję o wprowadzeniu działań naprawczych³ na poziomie poszczególnych naborów i w których:
 - udzielane są dotacje na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej w formie bezzwrotnej, lub
 - udzielane są dotacje na tworzenie miejsc pracy w ekonomii społecznej w formie bezzwrotnej, lub
 - udzielane jest wsparcie pomostowe w formie finansowej, lub
 - dokonuje się refundacji dla pracodawcy kosztów wyposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy.
3. IZ, lub za jej pośrednictwem IP, przekazuje *Zalecenia* wyłącznie tym beneficjentom projektów EFS, do których będą miały one zastosowanie.

¹ Niniejszy dokument stanowi aktualizację wersji Zaleceń z dnia 14.09.2018 r.

² Zalecenia nie mają zastosowania, gdy zgodnie z założeniami IZ RPO wsparcie na dofinansowanie działalności gospodarczej są udzielane i rozliczane w przypadku każdego uczestnika w kwotach netto (bez podatku VAT).

³ Zalecenia nie mają zastosowania do projektów realizowanych od początku wdrażania PO objętych korektą systemową naliczoną przez IK EFS we współpracy z IZ RPO, do projektów rozliczanych stawkami jednostkowymi określonymi przez IK EFS ani do projektów, w których wsparcie udzielane jest w kwocie netto (bez podatku VAT).

4. Niniejsze *Zalecenia* nie mają zastosowania do projektów pozakonkursowych powiatowych urzędów pracy (PI 8i, PI 8ii) prefinansowanych z Funduszu Pracy. W tym zakresie od 1.01.2019 r. obowiązują zmienione *Wytyczne w zakresie realizacji projektów finansowanych ze środków Funduszu Pracy w ramach programów operacyjnych współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020*, do których PUP mają obowiązek się zastosować.

II. ZASADY UDZIELANIA I ROZLICZANIA WSPARCIA

Do wsparcia udzielanego w ramach projektów konkursowych mają zastosowanie:

- w przypadku CT 8 – *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020*;
- w przypadku CT 9 – *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020*.

DOTACJE NA ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI GOSPODARCZEJ (CT 8)

1. Wsparcie dofinansowania działalności gospodarczej przyznawane jest na podstawie wniosku, który obejmuje biznesplan prowadzenia działalności gospodarczej.
2. Biznesplan zawiera w szczególności:
 - a) opis planowanego przedsięwzięcia,
 - b) wysokość łącznej kwoty wnioskowanych środków na rozwój przedsiębiorczości⁴,

⁴ W stosunku do łącznej kwoty wnioskowanych środków należy spełnić warunek wynikający z Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięć z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego w obszarze rynku pracy na lata 2014-2020, zgodnie z którym wsparcie bezzwrotne nie przekracza 6-krotności przeciętnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w art. 2 ust. 2 pkt 28 ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, obowiązującego w dniu przyznania wsparcia rozumianym jako dzień podpisania umowy o przyznaniu wsparcia finansowego na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

- c) szczegółowe zestawienie towarów i usług, które przewidziane są do zakupu w ramach realizacji biznesplanu wraz ze wskazaniem ich parametrów technicznych lub jakościowych oraz wartości jednostkowej (w kwotach brutto, bez wyszczególniania kwoty podatku VAT).
3. Do biznesplanu wnioskodawca załącza oświadczenie o statusie podatnika VAT, zgodnie z załącznikiem 1 do niniejszych Zaleceń.
 4. Środki na podjęcie działalności gospodarczej udziela się na podstawie umowy zawartej pomiędzy beneficjentem i uczestnikiem projektu. Uczestnik projektu przed podpisaniem umowy rejestruje działalność gospodarczą.
 5. Po podpisaniu umowy z uczestnikiem następuje wypłata środków:
 - a) w kwocie pełnej, tj. kwocie wskazanej w biznesplanie w przypadku, gdy uczestnik w oświadczeniu, o którym mowa w pkt 3 wskaże, iż:
 - nie zamierza zarejestrować się jako podatnik VAT,
 - zamierza prowadzić wyłącznie działalność zwolnioną z VAT,
 - b) w kwocie pomniejszonej⁵, stanowiącej iloraz kwoty z biznesplanu i liczby 1,23 (np. kwota z biznesplanu 123 zł/1,23 = 100 zł)
 - w przypadku, gdy uczestnik w oświadczeniu, o którym mowa w pkt 3, wskaże, iż zamierza zarejestrować się jako podatnik VAT i nie będzie prowadził wyłącznie działalności zwolnionej z VAT.
 6. Schemat wypłaty dotacji na rozpoczęcie działalności gospodarczej w projekcie konkursowym stanowi załącznik nr 2 do niniejszych Zaleceń.
 7. Wydatkiem kwalifikowalnym w projekcie jest wypłata środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej na podstawie umowy zawartej pomiędzy beneficjentem i uczestnikiem projektu, z zastrzeżeniem pkt 12.
 8. Dzień wypłaty środków jest traktowany jako rozpoczęcie i zakończenie tej formy wsparcia na potrzeby monitorowania danych uczestnika projektu. Jeśli uczestnik nie otrzyma innej formy pomocy (np. wsparcie pomostowe), jest to również dzień zakończenia przez niego udziału w projekcie.
 9. Umowa, o której mowa w pkt 4, powinna zawierać w szczególności zobowiązanie uczestnika projektu do:

⁵ Pomniejszenie kwoty dotacji wynika z faktu możliwości wystąpienia podwójnego finansowania podatku VAT: uczestnik, któremu dotacja byłaby wypłacana w pełnej kwocie, posiadając status podatnika VAT, mógłby odzyskać ze środków publicznych podatek VAT naliczony od towarów i usług zakupionych w ramach uruchamiania działalności gospodarczej. Kwota pomniejszenia stanowi maksymalną potencjalną kwotę, którą uczestnik mógłby w ten sposób odzyskać.

- a) prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy;
- b) wydatkowania dotacji zgodnie z zatwierdzonym biznesplanem;
- c) złożenia rozliczenia otrzymanych środków, o którym mowa w pkt 11, w określonym przez beneficjenta terminie;
- d) poddania się kontroli beneficjenta i właściwych instytucji w okresie obowiązywania umowy;
- e) wniesienia zabezpieczenia prawidłowej realizacji umowy;
- f) zgłoszenia do beneficjenta w terminie 14 dni faktu zarejestrowania się jako podatnik VAT, o ile dotacja została przyznana w pełnej kwocie⁶;
- g) złożenia oświadczeń, że:
 - i. nie był karany karą zakazu dostępu do środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, dalej „ufp”) i jednocześnie zobowiązuje się do niezwłocznego powiadomienia beneficjenta o zakazach dostępu do środków o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 1 i 4 ufp orzeczonych w stosunku do niego w okresie realizacji umowy,
 - ii. nie był karany za przestępstwo skarbowe oraz korzysta w pełni z praw publicznych i posiada pełną zdolność do czynności prawnych,
 - i. nie korzystał lub nie skorzysta równoległe z innych środków publicznych, w tym zwłaszcza ze środków PFRON, Funduszu Pracy oraz środków oferowanych w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, na pokrycie tych samych wydatków związanych z podjęciem oraz prowadzeniem działalności gospodarczej,
 - ii. działalność gospodarcza, na którą otrzymuje środki nie była prowadzona wcześniej przez członka rodziny, z wykorzystaniem zasobów materialnych (pomieszczenia, sprzęt itp.) stanowiących zaplecze dla tej działalności,
 - iii. w związku z uzyskaniem wsparcia finansowego na uruchomienie działalności gospodarczej w ramach projektu współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego, nie zamierza zarejestrować się jako podatnik VAT.

⁶ W okresie 5 lat liczonym od złożenia oświadczenia, o którym mowa w pkt 11, co wynika z możliwości dokonania korekty deklaracji podatkowej w ciągu 5 lat, licząc od początku roku, w którym powstało prawo do obniżenia kwoty podatku należnego. .

- h) zwrotu, w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania od beneficjenta, dofinansowania wraz z odsetkami ustawowymi naliczonymi od dnia otrzymania dofinansowania w przypadku:
 - i. wykorzystania otrzymanego dofinansowania niezgodnie z przeznaczeniem,
 - ii. prowadzenia działalności gospodarczej przez okres krótszy niż 12 miesięcy (do okresu prowadzenia działalności gospodarczej zalicza się przerwy w jej prowadzeniu z powodu choroby lub korzystania ze świadczenia rehabilitacyjnego),
 - iii. zawieszenia prowadzenia działalności gospodarczej w okresie pierwszych 12 miesięcy prowadzenia działalności gospodarczej,
 - iv. złożenia niezgodnego z prawdą oświadczeń, zaświadczenia lub informacji wymaganych w umowie.
- i) zwrotu kwoty stanowiącej różnicę kwoty pełnej i pomniejszonej w przypadku zaistnienia sytuacji, o której mowa w lit. f
 - w terminie nie dłuższym niż 90 dni od dnia złożenia pierwszej deklaracji podatkowej VAT;
- j) zwrotu kwoty stanowiącej różnicę kwoty pełnej i pomniejszonej wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od dnia zarejestrowania się jako podatnik VAT⁷ w przypadku, gdy weryfikacja, o której mowa w pkt 14 wykaze, że uczestnik zarejestrował się jako podatnik VAT, a nie zgłosił tego faktu beneficjentowi zgodnie z lit. f
 - w terminie 30 dni od dnia otrzymania wezwania od beneficjenta.

10. Uczestnik projektu, niezależnie od tego czy zarejestrował się jako podatnik VAT lub nie, może wystąpić do beneficjenta z pisemnym wnioskiem o zmianę biznesplanu, w szczególności w zakresie zestawienia towarów lub usług przewidywanych do zakupienia, ich parametrów technicznych lub jakościowych oraz wartości jednostkowych. Zmiana nie może wpływać na zwiększenie wysokości udzielonej dotacji.

11. Rozliczenie środków, o którym mowa w pkt 9 lit. c, następuje poprzez złożenie oświadczenia (bez dokumentów księgowych potwierdzających wydatkowanie środków) o dokonaniu zakupów towarów lub usług zgodnie z biznesplanem oraz

⁷ Odsetki nie stanowią dochodu projektu, zgodnie z podrozdziałem 6.9 pkt 4 Wytucznych w zakresie kwalifikowalności wydatków w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności na lata 2014-2020.

poprzez potwierdzenie prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej 12 miesięcy. W ramach rozliczenia środków uczestnik nie przedkłada faktur lub rachunków na potwierdzenie zakupu towarów i usług zgodnie z biznesplanem, ale fakt dokonania zakupów towarów i usług jest kontrolowany zgodnie pkt 9 lit. d.

12. Zwroty kwot, o których mowa w pkt 9 lit. h-j, pomniejszają wydatki kwalifikowalne w projekcie związane z dofinansowaniem działalności gospodarczej.⁸
13. W okresie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej beneficjent ma obowiązek kontrolowania prawidłowości jej prowadzenia (dotyczy każdej działalności dofinansowanej w ramach projektu). Kontroli podlegać powinna przede wszystkim ciągłość prowadzenia działalności gospodarczej przez uczestnika oraz posiadanie, wykorzystanie zakupionych w ramach przekazanych środków sprzętu i wyposażenia. Podczas kontroli nie są weryfikowane faktury lub rachunki na potwierdzenie zakupu towarów i usług zgodnie z biznesplanem.
14. W przypadku uczestnika projektu, któremu przyznano dotację w kwocie pełnej, beneficjent sprawdza jego status jako podatnika VAT na Portalu Podatkowym Ministerstwa Finansów <http://www.finanse.mf.gov.pl/web/wp/pp>:
 - a) na etapie weryfikacji oświadczenia o rozliczeniu dotacji, o którym mowa w pkt 9 lit. c,
 - b) po upływie 12 miesięcy od dnia rozpoczęcia działalności gospodarczej przez uczestnika projektu,
 - c) co najmniej raz w roku i przez okres 5 lat⁹ od złożenia przez uczestnika projektu oświadczenia, o którym mowa w pkt 11.

Beneficjent dokumentuje powyższą weryfikację.

15. Instytucja będąca stroną umowy o dofinansowanie projektu zawartej z beneficjentem kontroluje prawidłowość weryfikacji, o której mowa w pkt 14.

WSPARCIE POMOSTOWE W FORMIE FINANSOWEJ

⁸ Zwrócona kwota powinna zostać zarejestrowana w SL2014 jako kwota wycofana w części dotyczącej należności głównej. W SL2014 nie rejestruje się odsetek ustawowych.

⁹ Termin wynika z możliwości dokonania korekty deklaracji podatkowej w ciągu 5 lat, licząc od początku roku, w którym powstało prawo do obniżenia kwoty podatku należnego.

16. W przypadku udzielenia przez beneficjenta wsparcia pomostowego w formie finansowej zawiera on umowę z uczestnikiem projektu. Umowa określa warunki wydatkowania i rozliczenia środków, z uwzględnieniem pkt 17-20.
17. Wsparcie pomostowe w formie finansowej jest przyznawane na pokrycie:
- obowiązkowych składek ZUS,
 - innych wydatków bieżących w kwocie netto, tj. bez podatku VAT.
18. IZ/IP może określić w regulaminie konkursu katalog wydatków, o których mowa w pkt 17 lit. b lub ograniczyć go wyłącznie do wydatków, o których mowa w pkt 17 lit. a.
19. W ramach wsparcia pomostowego w formie finansowej w żadnym przypadku nie dochodzi do finansowania ze środków projektu podatku VAT.
20. Wsparcie pomostowe w formie finansowej jest kwalifikowalne na podstawie rozliczenia przedkładanego przez uczestnika zawierającego zestawienie poniesionych wydatków sporządzonego w oparciu o dokumenty księgowe.

REFUNDACJA PRACODAWCY KOSZTÓW WYPOSAŻENIA LUB DOPOSAŻENIA STANOWISKA PRACY

21. Wniosek pracodawcy o udzielenie refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy zawiera w szczególności:
- kalkulację wydatków netto (tj. bez podatku VAT) na wyposażenie lub doposażenie poszczególnych stanowisk pracy,
 - szczegółową specyfikację wydatków dotyczących wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy, w szczególności na zakup środków trwałych, urządzeń, maszyn, w tym środków niezbędnych do zapewnienia zgodności stanowiska pracy z przepisami bezpieczeństwa i higieny pracy oraz wymaganiami ergonomii,
22. W przypadku uwzględnienia przez beneficjenta wniosku o udzielenie refundacji zawiera on umowę z pracodawcą. Umowa określa warunki wydatkowania i rozliczenia środków, z uwzględnieniem pkt 23.
23. Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy jest dokonywana na podstawie rozliczenia przedkładanego przez pracodawcę zawierającego zestawienie poniesionych wydatków sporządzonego w oparciu o dokumenty księgowe. Refundacja ze środków projektu jest dokonywana wyłącznie w kwocie netto, bez względu na status podatkowy pracodawcy.

DOTACJE NA TWORZENIE MIEJSC PRACY (CT 9)

24. W PI 9v przewidziano wsparcie ekonomii społecznej realizowane przez Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej, m.in. poprzez tworzenie miejsc pracy w nowo tworzonych i istniejących przedsiębiorstwach społecznych. Do tego typu projektów zastosowanie mają *Wytyczne w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020.*
25. W celu zapewnienia, że przy udzielaniu wsparcia na tworzenie miejsc pracy nie dochodzi do finansowania podatku VAT, który jest niekwalifikowalny, należy odpowiednio stosować zasady określone w pkt 1-23, przy uwzględnieniu specyfiki wsparcia w CT 9.

Opracowano w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju w Departamencie Europejskiego Funduszu Społecznego.